

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530184 Runnsäter*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget "Skyddad natur". Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Therese Ericsson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530184 Runnsäter

Kommun: Färgelanda

Områdets totala areal: 1,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-09-04

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden:

Privat markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

7210 - Agkärr

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Runnsäter är det prioriterade bevarandevärdet att bevara agkärr. För att bevara agkärren behöver tjärnen och kringliggande myrmark också bevaras. Tjärnen består av naturtypen myrsjö och kringliggande myr består utöver agkärr av naturtyperna öppna mossar och kärr samt skogbevuxen myr. Detta innebär indirekt att även dessa naturtyper blir prioriterade i området. Vid eventuell konflikt mellan utbredningen av myrnaturtyperna är agkärr mest prioriterat.

Motivering: Runnsäters Natura 2000-område är en av Västra Götalands förhållandevis få lokaler

med agkärr. Agkärr är en prioriterad naturtyp inom Natura 2000-nätverket. Naturtypen förekommer allmänt på Öland och Gotland, men förekommer sällsynt i södra och mellersta delen av landet. Dessa kärr är sannolikt en relict från en varmare tidsperiod och bedöms generellt som skyddsvärda. Bevarandet av området myrsjö, kärr och gungflyn samt angränsande skogbevuxna myr bedöms vara en förutsättning för bevarandet av agen i området. Den skogbevuxna myren får dock inte breda ut sig på den öppna myrens bekostnad, inklusive agkärret. Tjärnen och omgivande myrar ger ett orört intryck, trots en omgivning av brukad barrskog.

Prioriterade åtgärder: Att röja bort täta vassbestånd samt sly och buskar som riskerar att tränga undan agen i området. Generellt är det viktigt att förhindra att tjärnens och kringliggande kärrs hydrologi och hydrokemi påverkas negativt. En viktig del i detta är väl planerad hänsyn i skogsbruket i kärrens tillrinningsområden. En skyddszon ner mot tjärnen har en viktig funktion för att minska risken för negativ påverkan, både vad gäller vegetationen och de hydrologiska förhållandena i området.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Runnsäter ligger cirka 3 km öster om Järbo kyrka, ungefär 250 meter norr om sjön Lilla Råvattnet i Färgelanda kommun. Området består av en liten tjärn omgiven av skog och myrmark. Tjärnen avvattnas åt söder till Lilla Råvattnet. Området omges av brukad barrskog och bebyggelse saknas i och i anslutning till området.

Stor del av myrmarken kring tjärnen är öppen med enstaka träd och buskar, i södra delen av området finns dock två mindre partier med skogbevuxen myr, vilka domineras av tall. Inslaget av torrakor i myrmarken är påtaglig. Myrarnas bottenskikt består av vitmossor och i fältskiktet finns arter som vitag, ljung, klockljung, rosling, tranbär, myrlilja. Utöver dessa arter växer den förhållandevis ovanliga arten ag (*Cladium mariscus*), även kallad gotlandsag, i myrmarken. Bladvass förekommer i vissa delar kring tjärnen, främst nordväst och i söder. I tjärnen finns sparsamt med långskottsväxter och flytbladsvegetation, täckningsgraden uppskattas till cirka 10% av sjöns yta. Exempel på art som förekommer i tjärnen är gul näckros.

Vad kan påverka negativt

Risken för negativ påverkan på områdets naturtyper bedöms vara låg-måttlig. Nedanstående faktorer kan ha en negativ påverkan på naturtyperna:

-Förändringar i hydrologi och hydrokemi är generellt ett av de största hoten mot agkärr och andra våtmarker, samt flera andra naturtyper. Alla former av dikning och andra markavvattnande åtgärder/verksamheter och samt markskador, som t.ex. djupa körskador, i och utanför området kan utgöra en risk för områdets naturtyper. Ökad avvattning, men även onaturligt höga vattenstånd kan påverka kärren negativt, dels genom igenväxning och dels genom överdämning. Välbevarad grundvattenstatus och naturliga flöden i anslutande vattendrag är en viktig förutsättning för att naturtyperna ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

-Utebliven hävd och uteblivna naturliga störningar. Många agkärr, liksom andra öppna våtmarker, har tidigare hävdats genom slåtter. Utebliven hävd kan leda till igenväxning med buskar, sly och vass. Huruvida kärpartierna i Runnsäter har hävdats är dock oklart. Uteblivna naturliga störningar som t.ex. variationer i vattenståndet kan också orsaka negativ påverkan på kärrens vegetation.

-Många åtgärder som vanligtvis är kopplade till produktionsinriktat skogsbruk kan påverka negativt om de utförs i eller i anslutning till området. Exempel på sådana åtgärder är slutavverkning, gallring, röjning, transporter med tunga fordon, markberedning, dikning och plantering. Avverkning kan leda till ökad avrinning och näringstillförsel i nedströms liggande mark, vilket kan orsaka igenväxning av kärren och dess omgivning samt förhöjda halter av näringsämnen i sjön. Vid röjning är det viktigt att röjt material inte lämnas kvar intill kärren då de kan orsaka röjgödslingsseffekt. Avverkning, röjning och uttag av död ved är direkt negativt för

de skogbevuxna myrarna.

-Markexploatering och annan förändring av markanvändningen i eller i angränsande områden kan påverka områdets naturtyper negativt. Exempel på detta är uppförande av väg eller byggnad, grävning, upplag och deponier (t.ex. jord och hyggesrester som inte är tillfälliga), dikning, schaktning, skogsplantering och täktverksamhet (framför allt torvbrytning). Naturtyperna kan dels skadas direkt av exploateringen men även indirekt under anläggnings- eller underhållsarbete. Tillförsel av kväve kan leda till negativa förändringar av artsammansättningen i såväl myrmarken som i sjön. Kväveberikning av marken och vattnet kan ske genom exempelvis gödsling av kringliggande skogsmark. Även indirekt näringstillförsel till marken som t.ex. kvävededfall kan påverka många arter negativt, i synnerhet lavar och mossor. Ökad våtdeposition av kväve orsakar förändringar i vegetationssammansättning då andelen gräs, buskar och träd ökar. Även spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen utanför området genom exempelvis luftburen deposition eller transport med tillrinnande vatten, kan vara skadligt för den naturliga artsammansättningen. Surt nedfall utgör även ett hot mot kärren.

-Försurning kan medföra en negativ påverkan på agkärren och andra växter i dess livsmiljö. Agkärren förekommer där det finns kalkrika förhållanden och därmed en mer basisk livsmiljö.

-Kalkning av våtmarker, exempelvis i syfte att förbättra vattenkvalitén i angränsande sjö och nedströms liggande vattensystem riskerar att påverka såväl våtmarkernas som sjöns karaktäristiska arter, såväl växter som djur.

-Utsättning av främmande arter och fiskstammar, vilka kan ändra konkurrensförhållandena mellan naturligt förekommande arter samt leda till smittspridning och genkontaminering, det vill säga att lokala fiskstammars genuppsättning kan blandas upp med utsatta fiskstammars genuppsättning.

-Fragmentering och isolering: Agkärr är ovanliga på fastlandet (förekommer främst på Öland och Gotland) och därför kan fragmentering, det vill säga isolering av olika delområden med agkärr, samt alltför små populationer av ag vara ett hot och leda till lokalt utdöende av arten. Hotet består dels i att spridning av ag försvåras samt att risken för skador är högre och möjligheten till återhämtning från skador på bestånden minskar i små jämfört med stora bestånd.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler

-Det krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Även verksamheter/åtgärder utanför området kan kräva tillstånd. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

-Det krävs tillstånd för utsättning av fisk.

-Förbud mot markavvattning gäller i hela läne

-Området ligger inom ett större område av riksintresse för naturvård (NRO 14039 Kroppefjäll och Teåkersälven, och Stora Halängen).

Skydd

Natura 2000-området Runnsäter omfattas inte av formellt områdesskydd, men bedöms i dagsläget (2018) inte heller vara i behov av formellt områdesskydd, det vill säga bildande av biotopskydd eller naturreservat. Skogsbrukets hänsynsregler och andra gällande regler bedöms vara ett tillräckligt skydd som hotbilden ser ut i området idag. Om hotbilden ändras bör bildande av biotopskydd eller naturreservat övervägas. Upprättande av naturvårdsavtal kan även vara ett alternativ.

Skötsel

-Röjning av igenväxningsvegetation. Vid risk för igenväxning och undanträngning av agbestånden bör agkärren röjas. Täta vassbestånd, sly och buskar som riskerar att konkurrera ut

agen bör röjas bort. Borttröjd vegetation ska forslas bort från området, alternativt läggs i högar på fastmarken, på en lägre nivå än kärren, så att kväveläckage från den slagna vegetationen inte hamnar i kärren.

-Hänsyn i skogsbruket i tjärnarnas tillrinningsområde är viktigt för att minimera påverkan i form av ökad tillrinning och näringsläckage. Ökad tillrinning och näringstillförsel kan ge ändrade hydrologiska förhållanden samt leda till igenväxning av agkärren. Vid skogsbruk bör en skyddszon lämnas ner mot tjärnarna för att minska risken för läckage av näringsämnen, försurande ämnen samt kvicksilver och andra miljögifter. Markens egenskaper och terrängförhållandena är avgörande för hur bred skyddszonen behöver vara, som regel kan nämnas en trädlängds bredd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3160 - Myrsjöar**

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,35 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Länsstyrelsen genomförde 2009 en inventering av ett antal sjöar i länets Natura 2000-områden. Det visade sig då att tjärnen i området är ett representativt exempel på naturtypen myrsjö. Länsstyrelsen föreslår att naturtypen läggs till när möjlighet till uppdatering av länets Natura 2000-områden ges.

Tjärnen i området omges av karaktäristisk myrvegetation bestående av kärr och gungflyn. Bottenskiktet består av vitmossor och i fältskiktet finns arter som vitag, ljung, klockljung, rosling, tranbär, myrlilja och ag. I vissa delar finns bladvass. Vattenprov (2009) visar att tjärnen är lågproduktiv, vattnet är tydligt brunfärgat och påverkat av humusämnen. Vidare är tjärnen naturligt sur med ett pH på 5,6. Sjön och dess strandvegetation visar inga tecken på negativ påverkan från mänskliga aktiviteter, sannolik kan dock den omgivande skogsmarken, vilken består av brukad barrskog, medföra en viss negativ påverkan vid skogsbruksåtgärder. Påverkan kan exempelvis bestå av näringsläckage.

Myrsjöar beskrivs generellt som naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten, vanligtvis brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och består ofta av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Som namnet antyder omges dessa sjöar ofta av myrmark. Myrsjöarna förekommer i hela landet, främst i myrrika områden och i skogslandskapet. Stränderna består i huvudsak av myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Naturtypen och dess arter är beroende av naturliga strandvåtmarker och strandskog, utan större ingrepp. Opåverkad hydrologi, hydrokemi samt naturlig flödesregim är viktigt liksom en god vattenkvalitet. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Exempel på karaktäristiska och typiska arter i naturtypen är flaskstarr, vit näckros, vitag, dvärgbläddra, flytvitmossa, rufsvitmossa, smålom och myrtrollslända.

Naturtypen är känslig för exploatering och förändrad markanvändning i angränsande mark och strandzon. Naturtypen är känslig för förändringar av hydrologi och vattenkemi (exempelvis övergödning och försurning) i såväl sjön som dess strandmiljöer samt minskning av populationer av naturtypens karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Myrsjöar (3160) ska vara cirka 0,35 hektar. Angränsande strandvåtmark bör vara intakt och orörd med naturlig hydrologi, endats mindre lokal påverkan kan förekomma. Sjöns och dess närmsta omgivning ska inte vara påverkad av mänskliga ingrepp som påverkar sjöns hydrologi och hydrokemi genom belastning av närsalter, miljögifter och grumlande ämnen. Vattenkvaliteten ska vara god, vilket motsvaras av minst god ekologisk status enligt bedömningsgrunderna för vattendirektivets miljö kvalitetsnormer. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Främmande arter eller fiskstammar ska ej inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning. Karaktäristiska kärlväxter och

mossor ska förekomma tämligen allmänt. Stora, täta bestånd av bladvass ska inte förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för området myrsjö bedöms vara gynnsamt. Ingen skada eller annan tydlig mänsklig påverkan på tjärnen och strandvegetationen förekommer.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,62 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Vid kartläggning av ag i området 2018 framgick att stor del av myrmarken som omger tjärnen består av naturtypen öppna mossar och kärr, undertyp kärr och gungfly. Länsstyrelsen föreslår att naturtypen läggs till när möjlighet till uppdatering av länets Natura 2000-områden ges.

Områdets kärr och gungflyn består av myrvegetationen av fattig typ. Här finns arter som sotvitmossa, praktvitmossa, flytvitmossa, rufsvitmossa, rostvitmossa, vitag, ljung, klockljung, rosling, tranbär och myrlilja. Fläckvis finns det gott om torrakor och gamla tallar. Vassbestånd förekommer i stora glesa bestånd i nordväst och i söder, samt mindre inslag i övrig öppen myrmark. Förekomsten av de bitvis stora vassbestånden kan vara ett tecken på näringsläckage från skogsbruk i angränsande skogsmark. Inga diken eller andra ingrepp är kända i områdets öppna myrmark.

Naturtypen öppna mossar och kärr är generellt en mycket varierad naturtyp och omfattar fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar (< 30 % krontäckning). Hit hör plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana och sluttande kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Gungflyn, mjukmattor med mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår även. Naturtypen indelas i två undertyper; svagt välvda mossar samt kärr och gungflyn. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning kan ibland förekomma. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för en hydrologiskt intakt myr. Vanligtvis utvecklas myrarna genom naturlig succession, men vissa kan vara präglade av långvarig hävd och bör om möjligt fortsätta slåttras eller betas. Naturtypen är den vanligaste våtmarkstypen i Sverige.

Exempel på typiska arter för naturtypen är nålstarr, vitstarr, Jungfru Marie nycklar, sileshårsarterna, kärrull, vattenklöver, myrlilja, vitag, tuvsäv, björnvitmossa, sotvitmossa, drågvitmossa m.fl.

Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och förändrad hydrokemi, ökad näringstillförsel, igenväxning och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Arealen av Öppna mossar och kärr (7140) ska vara cirka 0,6 hektar. Naturtypen ska bestå av fattigkärr och gungflyn kring tjärnen. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor av fattig typ, exempelvis sotvitmossa, praktvitmossa, flytvitmossa och rufsvitmossa. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Myrarnas hydrologi ska vara ostörd. Avvattning eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan ska inte finnas. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Hydrokemin ska vara näringsfattig utan betydande mänsklig påverkan.

Kärren ska vara öppna (< 30 % täckningsgrad), enstaka träd och buskar alternativt ett mycket glest trädskikt eller mindre grupper av träd och buskar kan förekomma i visa delar. Gamla träd, främst tallar, och torrakor ska förekomma. Det ska saknas igenväxning av täta vassar, buskar eller träd till följd av mänskliga ingrepp, alternativt förekomma i mycket begränsad

utsträckning. Övergången från öppna kärr till skogbevuxen myr och angränsande skogsmark kan vara flytande. Arter som är främmande för naturtypen ska inte förekomma. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma tämligen allmänt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt. Inga diken eller andra ingrepp har påträffats. Eventuellt kan utbredningen av vass bero på näringsläckage från skogsbruk i omgivande mark. Vassens täthet och utbredning bör hållas under uppsikt. Det är viktigt med skyddzoner mot myren vid avverkning av skog intill myren.

7210 - Agkärr

Areal: 1,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,01 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Agförekomsten i området är känd sedan länge. I Artportalen finns fynduppgifter från början av 1970-talet. Hur stort agbeståndet var vid den tidpunkten är dock oklart. Vid inventeringen av våtmarken kring tjärnen 1998, noterades ett litet agbestånd vid södra änden av tjärnen. Vid basinventering av sjöar i området 2009 konstaterades att ag fortfarande fanns vid tjärnen. År 2018 gjordes en kompletterande inventering av området och även då påträffades ag vid södra änden, vid tjärnens utloppet. Agbeståndet bestod av två ruggar, den ena som en liten ö och den andra intill i anslutning till den öppna myren. Förekomsten av ag uppskattades till cirka 3x3 meter. Den öppna myren som gränsar till agen var ganska tätt bevuxen med vass. Ag saknades kring resten av tjärnen.

Den nuvarande inrapporterade arealen för agkärr motsvarar arealen av hela området, vilket är kraftigt överskattat. Arealen behöver justeras när Länsstyrelsen ges nästa tillfälle att uppdatera Natura 2000-områdena.

Naturtypen agkärr beskrivs generellt som kalkrika kärr, sjöpartier eller annan fuktig mark med förekomst av ag. Naturtypen finns främst i strandzonen vid kalkrika vatten, på våta ängar som brukas extensivt och i kärrpartier med viss källpåverkan. Naturtypen kan bestå av enartssamhällen av ag eller som artrika, hävdade ytor där ag förekommer tillsammans med starr- och orkidearter. Trädäckningen kan variera från helt öppet till slutet. Naturtypen får inte vara starkt påverkad av mänskliga ingrepp. Mindre ingrepp som orsakat lokala störningar kan dock förekomma. Slätter och beteshävd kan förekomma. Agkärr förekommer främst på Öland och Gotland, men enstaka förekomster finns i södra och mellersta Sverige. Agkärren är sannolikt en relik från en varmare tidsperiod och bedöms generellt som skyddsvärda. Förutom karaktärsarten ag, är arterna jungfru marie nycklar, tätört och axag typiska arter för naturtypen.

Naturtypen är känslig för förändringar i hydrologin och förändringar i vattenkvalitet, exempelvis p.g.a. förurning, övergödning och utsläpp. Agkärren är också känsliga för igenväxning med arter som tränger undan agen, exempelvis vass, samt känsliga för fragmentering och minskade populationer av ag och andra karaktäristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Arealen av agkärr (7210) ska vara minst 0,01 hektar, men bör på sikt öka. Kärrrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Kärrren ska vara naturligt näringsfattiga, påverkade av kalk och baskatjoner och sakna eutrofiering. Kärrren ska vara mer eller mindre öppna, enstaka träd och buskar kan förekomma. Täta bestånd av vass och vedartad igenväxningsvegetation som riskerar att konkurrera ut agen ska inte förekomma. Ag ska förekomma allmänt till rikligt i kärren.

Bevarandetillstånd

Agbeståndet i området är mycket litet och sårbart. Bevarandetillståndet bedöms inte vara gynnsamt. Önskvärt vore om agbeståndet ökade kring tjärnen. Vid basinventering av tjärnen 2009 uppmättes surt pH. Huruvida pH-värdet i sjön har förändrats över tiden och agbeståndet

har minskat till följd av sjunkande pH i tjärnen är oklart.

Vid fältbesök 2018 noterades att vassen i anslutning till agen var ganska tät och det vore önskvärt att röja vassen intill agbeståndet. Enstaka tallplantor finns i anslutning till agen. Etablering och utbredning av sly och småplantor av tall och gran bör hållas under uppsikt och röjas vid behov.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,23 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Vid kartläggning av ag i området 2018 dokumenterades två bestånd av naturtypen skogbevuxen myr i anslutning till tjärnen. Länsstyrelsen föreslår att naturtypen läggs till när möjlighet till uppdatering av länets Natura 2000-områden ges.

Den skogbevuxna myren i området består av två mindre bestånd i södra del av området, både öster och väster om tjärnens utlopp. Det västra beståndet består av ganska tät, flerskiktad skog som domineras av tall. Riktigt gamla träd verkar saknas och död ved förekommer mycket sparsamt, vilket tyder på att ett visst träduttag kan ha skett i beståndet. Det östra beståndet är gles bevuxet med främst tall, men inslag av björk och gran förekommer. Träden är klena, men dess knotighet och form tyder på att fler av träden är gamla. Torrakor och inslag av liggande död ved förekommer.

Naturtypen skogbevuxen myr beskrivs generellt som myrar som är bevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara 30-100%. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70%. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog. Skogen på myrarna ska vara eller i snar framtid kunna utveckla naturskogskaraktär med en varierad åldersfördelning, förekomst av gamla träd och död ved. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska formas av naturliga störningsprocesser. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning av myren kan ibland förekomma. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Skog bevuxna myrar finns både som delar i våtmarkskomplex, exempelvis högmossar, men kan även vara friliggande myrar.

Exempel på typiska arter för naturtypen är stjärnstarr, klotstarr, mossviol, kärrviol, flagellkvastmossa, komknutmossa, bollvitmossa, järpe, spillkråka, videsparv, tretåig hackspett och tjäder.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Skogsbevuxen myr (91D0) ska vara cirka 0,2 hektar. Myrens hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnyra sig. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa störningar som t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämningar eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Trädskiktet ska domineras av tall, inslag av andra inhemska arter som gran och björk kan också förekomma.

Strukturerna gamla träd ska förekomma allmänt-rikligt; död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar ska förekomma i tämligen allmänt. Främmande trädarter

(exempelvis contorta tall) ska inte förekomma. Typiska och karakteristiska arter bland kärlväxter och mossor ska förekomma tämligen allmänt.

Bevarandetillstånd

Den skogbevuxna myren bedöms sammantaget inte ha gynnsamt tillstånd. Andelen gamla träd och mängden död ved bedöms vara för liten i dagsläget.

Dokumentation

- ArtDatabanken SLU. Artportalen. www.artportalen.se. 2018-02-01
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. 1998. Rikkärrsinventering - inventeringsprotokoll - arbetsmaterial.
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2000. Värdebeskrivning riksintresse för naturvård Västra Götalands län - NRO 14039 Kroppefjäll och Teåkersälven, och Stora Halängen. Beslut 2000-02-07, uppdaterat 2008-01-16.
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2009. Basinventering av sjöar - arbetsmaterial.
- Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2018-02.
- Skogsstyrelsen. www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor. Uttag 2018-02-01.

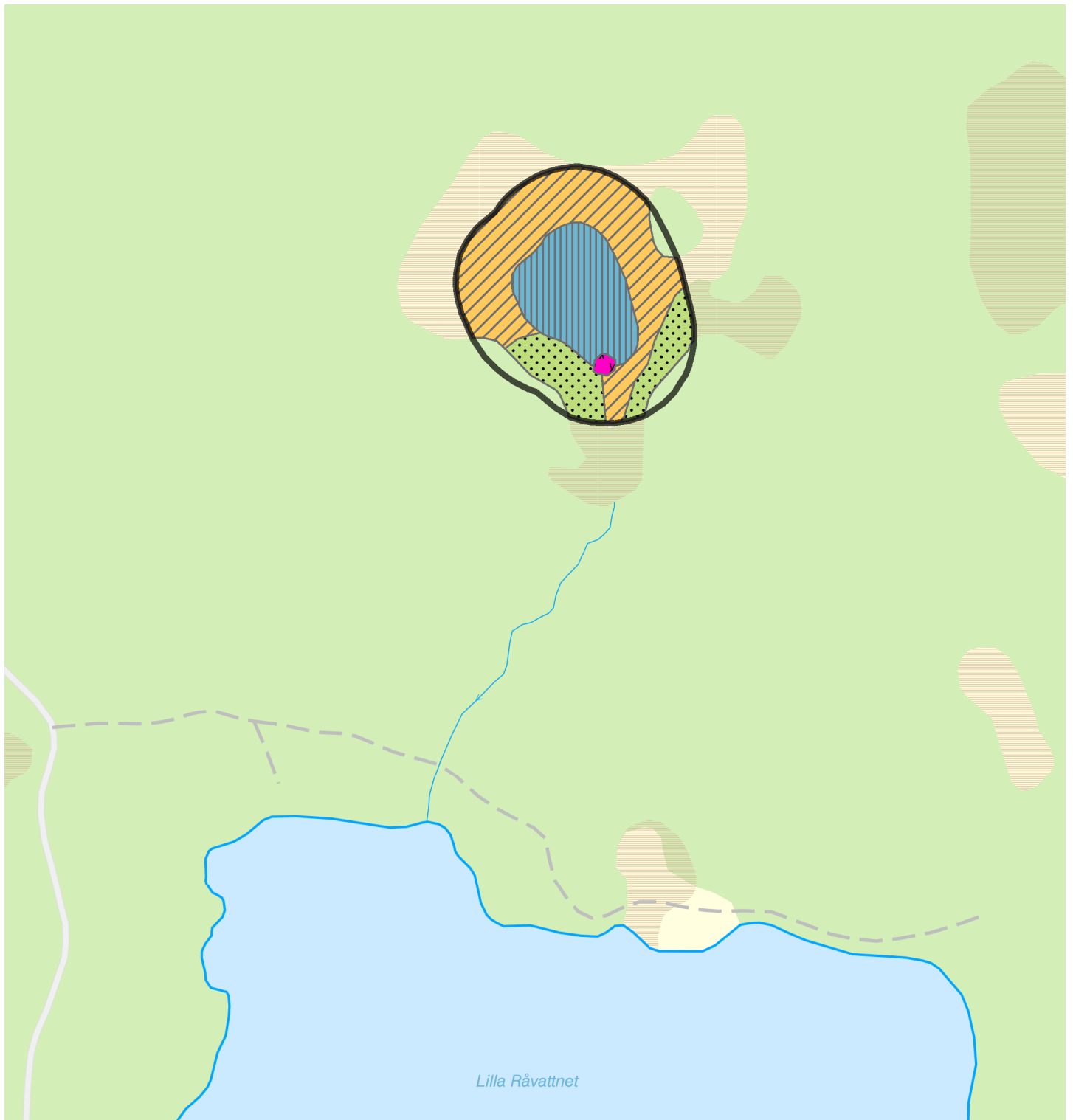
Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Map scale 1:10 000. Original printed 2009-01-30. Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/188-O.

Natura 2000-naturtypskarta, Runnsäter SE0530184 Färgelandas kommun

- Natura 2000
Habitatdirektivet
- 3160 - Myrsjöar
- 7140 - Öppna mossar och
kärr
- 7210 - Agkärr
- 9740 - Skogbevuxen myr

Skala (i A4): 1:3 000

